

Seletuskiri
põllumajandusministri määruse „Põllumajandusministri määruste muutmine”
eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Sisukokkuvõte

Põllumajandusministri määruse „Põllumajandusministri määruste muutmine” eelnõu on koostatud loomatauditõrje seaduse § 17¹ lõike 5, § 43 lõike 2, loomade ja loomsete saadustega kauplemise ning nende impordi ja ekspordi seaduse § 10 lõike 2 ja toiduseaduse § 26 lõike 3 alusel.

Eelnõu on koostatud eesmärgiga viia põllumajandusministri 15. mai 2005. a määrus nr 55 „Loomsete saaduste ja nende käitlemise, sealhulgas nendega kauplemise, veterinaarnõuded” (edaspidi *määrus nr 55*) kooskõlla Euroopa Komisjoni rakendusotsuses 2014/178/EL, loomatervishoiuvalaste tõrjemeetmete kohta seoses sigade aafrika katkuga teatavates liikmesriikides (ELT L 95 29.03.2013, lk 47–55) sätestatud nõuetega. Ajakohastatud on määruse lisas 2 sätestatud tehnilisi tingimusi ning määrust täiendatakse lisaga 4, milles sätestatakse spetsiaalse tervisemärgi nõuded. Lisaks tunnistatakse kehtetuks § 4 lõike 1 punkt 4, mis on sellisel kujul määruse tekstis eksitav.

Samuti muudetakse põllumajandusministri 23. detsembri 2005. a määrust nr 128 „Tingimisi toidukõlbliku liha märgistamise nõuded toiduhügieeni tagamiseks” seoses Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 853/2004, millega sätestatakse loomset päritolu toidu hügieeni erireeglid (ELT L 139, 30.04.2004, lk 55–205), ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 854/2004, millega kehtestatakse erieeskirjad inimtoiduks ettenähtud loomsete saaduste ametlikuks kontrollimiseks (ELT L 139, 30.04.2004, lk 206–320) tehtud muudatusega.

Eelnõuga muudetakse ka põllumajandusministri 23. novembri 2004. a määrust nr 179 „Sigade klassikalise katku ja sigade aafrika katku tõrje eeskiri” lisades viited määrusele nr 55 ja tunnistatakse kehtetuks määruse lisa 2.

Eelnõu ettevalmistajad

Eelnõu ja seletuskirja valmistasid ette Põllumajandusministeeriumi toiduohutuse osakonna loomatervise büroo peaspetsialist Eva Peegel (625 6546; eva.peegel@agri.ee) ja sama osakonna toiduhügieeni büroo juhataja Ingrid Vesmes (tel 625 6272; ingrid.vesmes@agri.ee) koostöös Veterinaar- ja Toiduameti asjaomase valdkonna spetsialistidega. Juriidilise ekspertiisi eelnõule tegi Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Arvo-Mart Elvisto (625 6151; arvo-mart.elvisto@agri.ee) ja keeleliselt toimetas sama osakonna peaspetsialist Leeni Kohal (625 6165; leeni.kohal@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kolmest paragrahvist ja kahest lisast.

Eelnõu § 1 punktiga 1 tunnistatakse määruse nr 55 § 4 lõike 1 punkt 4 kehtetuks. Ettevõttele, kus võib töödelda loomseid saadusi, on kehtestatud loakohustus. Loakohustuse nõue võib konkreetsel juhul tuleneda nii loomatauditõrje seaduse §-st 19¹ kui ka toiduseaduse §-st 8. Ekslikult on 1. juulist 2014. aastal tekstis viide üksnes loomatauditõrje seaduse asjakohasele sättele. Enne muudatust kehtivas sõnastuses puudus viide konkreetsetele sätetele vaid oli sätestatud üldine nõue, et loomseid

saadusi töödeldakse tunnustatud ettevõttes. Kuna aga tegevusloa nõue on üldisena sätestatud nii loomatauditõrje seaduses kui ka toiduseaduses, siis puudub vajadus nimetatud nõuet määruses nr 55 korrata. Liiasi sätestab määrus nr 55 üksnes täpsemad nõuded loomsete saaduste töötlemise kõikidele etappidele. Loakohustus on aga üldine nõue ettevõtja tegevusele, mitte täpsem nõue loomsete saaduste töötlemisele, mistõttu tunnistatakse nimetatud säte kehtetuks.

Eelnõu § 1 punktiga 2 täiendatakse määruse nr 55 § 4 lõigetega 2¹ ja 2² seoses sigade aafrika katku puhanguga Eestis, Lätis, Leedus ja Poolas. Riikliku järelevalve parandamiseks ja puhangu leviku tõkestamiseks on Euroopa Komisjon võtnud vastu rakendusotsuse 2014/178/EL, millega nähakse ette ka spetsiaalse tervisemärgi kasutuskord. Spetsiaalne tervisemärk peab selgelt erinema määrustes (EÜ) nr 853/2004 ja 854/2004 kirjeldatud identifitseerimismärgist ja tervisemärgist, kuigi nimetatud tervisemärkide üldpõhimõte on sama. Komisjoni rakendusotsusega on jäetud liikmesriikide otsustada erimärgi kuju. Spetsiaalse tervisemärgiga loomseid saaduseid võib turustada vaid Eesti piires.

Eelnõu § 1 punktiga 3 kehtestatakse määruse nr 55 lisa 2 uues sõnastuses, ajakohastades viide tervisemärki sätestavale õigusaktile. Eelnõu lisa 1 kohaselt kasutatakse töötlemiseks ettenähtud liha märgistamisel Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 854/2004 I lisa I jao III peatükis ettenähtud tervisemärki, millel peab olema diagonaalne rist, mis koosneb kahest templi ovaali keskkoha läbivast sirgest joonest ja võimaldab lugeda märgile kirjutatud teavet. Lisas nähakse ette ka nõuded tervisemärgil kajastatava teabe kohta, märgistamisel kasutatavate tähtede ja numbrite kõrgused ning muud tehnilised nõuded tervisemärgile.

Eelnõu § 1 punktiga 4 täiendatakse määrust nr 55 lisaga 4 „Sigade aafrika katku korral sealt ja metssealt pärit loomse saaduse tervisemärgi nõuded”, milles kehtestatakse komisjoni otsusega 2014/178/EL ettenähtud spetsiaalne tervisemärk. Tervisemärk on kolmnurkse kujuga.

Lisa punktis 1 on kirjeldatud rümbale või selle osale kantavat tervisemärki, mille ülemises osas on sõna „Eesti” või asjaomase maakonna nimi ning kahel võrdse pikkusega küljel sõna „veterinaarkontroll”. Sarnaselt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 854/2004 kehtestatud tervisemärgile on nähakse ette märgi suurus ning tähtede ja numbrite kõrgus.

Lisa punktis 2 on kirjeldatud loomsetele saadustele kantavat tervisemärki koos selle tehniliste nõuetega. Märgi ülemises osas on tähed „EE” ja kolmnurga keskel ettevõtte tunnusnumber.

Eelnõu § 2 punktiga 1–3 muudetakse põllumajandusministri 23. novembri 2004. a määrust nr 179 (edaspidi *määrus nr 179*) „Sigade klassikalise katku ja sigade aafrika katku tõrje eeskiri”. Eelnõu § 2 punktides 1–3 sätestatud paranduste kohaselt tuleb sellistelt loomadelt saadud loomne saadus märgistada ja töödelda edaspidi põllumajandusministri 13. mai 2005. a määruse nr 55 „Loomsete saaduste ja nende käitlemise, sealhulgas nendega kauplemise, veterinaarnõuded” § 4 nõuete kohaselt.

Eelnõu § 2 punktiga 4 tunnistatakse kehtetuks määruse nr 179 lisa 2, kuna seda asendab määruse nr 55 lisa 2. Kehtetuks tunnistatav lisa 2 sätestas muu hulgas

nakkuskahtlusega piirkonnast pärineva loomse saaduse töötlemise režiimid. Töötlemise režiimides muudatusi ei tehta, sest samad režiimid olid kehtestatud määruse nr 55 alusel, millele nüüd asjakohastes sätetes viidatakse.

Eelnõu §-ga 3 muudetakse põllumajandusministri 23. detsembri 2005. a määrust nr 128 (edaspidi *määrus nr 128*) „Tingimisi toidukõlbliku liha märgistamise nõuded toiduhügieeni tagamiseks” seoses Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 853/2004 muudatusega, millega tunnistati kehtetuks III lisa I jao VI peatüki punkt 9. Kuna hädatapetud loomade liha, mis on edukalt läbinud lihakontrolli, ei kujuta ohtu inimese tervisele, siis jäeti välja nõue hädatapetud loomade liha spetsiaalse tervisemärgi kasutamisele ja turupiirangute kohta. Sellega seoses tuleb ajakohastada määruse nr 128 preambuli teksti ja tunnistada asjakohased määruse sätted kehtetuks.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Määruste muutmine on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega ja on seotud Euroopa Komisjoni rakendusotsuses 2014/178/EL, loomatervishoiualaste tõrjemeetmete kohta seoses sigade aafrika katkuga teatavates liikmesriikides (ELT L 95 29.03.2013, lk 47–55) sätestatud nõuetega.

4. Määruse mõjud

Lihakontrolli valdkonna reguleerimine Euroopa Liidu vahetult kohalduvate õigusaktidega muudab nõuete järgimise käitleja jaoks lihtsamaks, võimaldades taudistunud alalt pärineva lihaga Eesti-siseselt kaubelda.

Eelnõus tunnistatakse kehtetuks määruse nr 55 § 4 lõike 1 punktis 4 sätestatud tegevusloa nõue. Siiski ei muutu olukord käitleja jaoks ja selle valdkonna käitlejale jääb loakohustus kehtima endiselt. Tegu on määruse nr 55 mõttes üksnes informatiivse sättega, mis oma olemusel ei sobi § 4 lõikesse 1. Sama nõue on sätestatud juba üldisena loomatauditõrje seaduses ja toiduseaduses ning see nõue kehtib olenemata määruses nr 55 viitest.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamine ei too endaga kaasa erilisi lisategevusi ega lisakulutusi riigieelarve vahenditest, samuti ei kaasne määruse rakendamisega tulusid.

6. Määruse jõustumine

Määruse jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati kooskõlastamiseks Keskkonnaministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ja Sotsiaalministeeriumile õigusaktide eelnõude infosüsteemi EIS kaudu ning arvamuse avaldamiseks Veterinaar- ja Toiduametile. Kuna ministeeriumid ei ole ettenähtud tähtajaks eelnõud kooskõlastanud ega jätnud põhjendatult kooskõlastamata, loetakse eelnõu Vabariigi Valitsuse reglemendi § 7 lõike 4 kohaselt kooskõlastatuks.

(allkirjastatud digitaalselt)

Ants Noot

Kantsler